

ДОКЛАД
НА ОМБУДСМАНА КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В РЕГИСТРАЦИОННО-ПРИЕМАТЕЛЕН ЦЕНТЪР -
СОФИЯ НА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ
СЪВЕТ И В СПЕЦИАЛЕН ДОМ ЗА ВРЕМЕННО НАСТАНЯВАНЕ НА
ЧУЖДЕНЦИ-СОФИЯ КЪМ МВР

В изпълнение на Заповед № НПМ-4#1/22.08.2025 г., екип на институцията, в състав от четирима експерти, извърши планирани проверки в периода: 26.08. - 29.08.2025 г., в следните обекти:

1. Регистрационно-приемателен център – София на Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет:

Отдел „Производство за международна закрила“ в кв. „Враждебна“, гр. София;

Отдел „Производство за международна закрила“ в кв. „Овча купел“, гр. София;

Отдел „Производство за международна закрила“ в кв. „Военна рампа“, гр. София и Помещение от затворен тип в кв. „Бусманци“, гр. София;

2. Специален дом за временно настаняване на чужденци към МВР – гр. София.

Проверката е извършена съобразно утвърден график за планирани проверки на омбудсмана като Национален превантивен механизъм за 2025 г. и с оглед проследяване напредъка по изпълнението на препоръките на омбудсмана, отправени след предходната му проверка в качеството му на НПМ през 2024 г.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на институцията на омбудсмана, като осигуриха достъп на екипа до всички помещения, предоставиха поискани документи и не се намесваха в комуникацията с настанените лица.

I. Отдел „Производство за международна закрила“ (ПМЗ) в кв. „Овча купел“ на РПЦ - София

В Регистрационно-приемателния център – София за всяко непридружено малолетно или непълнолетно лице се назначава служебен защитник, който представлява детето пред компетентните органи и защитава неговите права и интереси. При съмнения относно възрастта се извършват медицински изследвания след съгласие на назначения представител. Служебните защитници подават молби до Държавната агенция за бежанците за образуване на производство за предоставяне на закрила по Закона за убежището и бежанците.

При пристигането си в центъра всяко дете се информира за възможността да посещава училище. Част от тях обаче не проявяват желание да учат или не получават необходимата подкрепа от своите семейства, което затруднява тяхната социална адаптация. Има и деца, които посещават училище с надеждата това да ускори получаването на бежански статут.

След приключване на процедурата по предоставяне на закрила, някои от непридружените деца предпочитат да останат в РПЦ, тъй като се чувстват по-сигурни сред свои сънародници и в позната среда. Това обаче ограничава възможностите им за

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

интеграция в обществото. Омбудсманът многократно е препоръчвал децата с предоставен бежански или хуманитарен статут да бъдат настанени в подходящи социални услуги, но поради ограничен капацитет и липса на свободни места тази препоръка все още не е изпълнена изцяло.

Придружените деца в центъра участват в различни културни и спортни дейности – организират се чествания на празници, посещения в паркове, а някои от момчетата тренират футбол и се включват в турнири, което подпомага тяхната социализация и включване в общността.

1. Капацитет и материални условия

Отдел ПМЗ „Овча купел“ на РПЦ - София продължава да се помещава в сграда, съставена от високо тяло (Блок „А“), което е на седем етажа и ниско тяло (Блок „Б“) на четири етажа. Към него има и крило от един етаж (Блок „В“), в което продължава да се предоставя храната за настанените в обекта лица. Комплексът е заобиколен от двор, ограден с метална ограда, в който има детска площадка, малко игрище, пейки и места за паркиране на моторни превозни средства.

Към момента на проверката, екипът на омбудсмана констатира, че почти целия обект е затворен и в него не се настаняват търсеци закрила. Функционираше единствено сигурната зона за настаняване на непридружени непълнолетни деца, която е разположена в част от четвъртия етаж на високото тяло от сградата.

Началникът на отдел ПМЗ „Овча купел“ сподели, че ръководството на Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС) планира да бъде извършен цялостен ремонт на Блок „А“, който след това ще бъде в готовност за настаняване на търсеци закрила в случаи на масови бежански вълни като онези през 2014 г. и 2015 г.

От централното управление на ДАБ при МС планират да превърнат и третия етаж от ниското тяло (този, който е над етажа, в който се помещава администрацията на обекта) в сигурна зона за настаняване на непридружени деца.

Във връзка с гореизложеното омбудсманът на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС планираните основни ремонтни дейности в Отдел ПМЗ „Овча купел“ към РПЦ - София да бъдат извършени във възможно най-кратък срок.

Към момента на проверката сигурната зона е с капацитет за **138 души**. В нея бяха настанени общо **42 деца**, граждани на следните държави: Сирия (**35 деца**), Ирак (**6 деца**) и Египет (**1 дете**). Всички от настанените бяха непълнолетни момчета.

По изключение, в Отдел ПМЗ „Овча купел“ към РПЦ - София е настанено и едно пълнолетно лице от мъжки пол, без гражданство, в помещение на първия етаж от високото тяло на сградата. Мъжът е с ампутирани крайници и се придвижва с помощта на инвалидна количка. Същият е настанен в сградата на ПМЗ „Овча купел“ от години и за негово удобство стаята му е в близост до лекарския кабинет.

Обектът е единствен от структурата на РПЦ - София, който не се охранява от служители на Министерство на вътрешните работи. Началникът на отдела информира екипът на омбудсмана, че на 15.04.2025 г. ДАБ при МС е сключила нов договор с охранителна фирма, чиито охранители пазят територията на ПМЗ „Овча купел“.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

С оглед на гореизложеното, омбудсманът намира своята препоръка до Министерски съвет, отправена през 2024 г., за частично изпълнена.

ДАБ при МС е отговорна в провеждането на държавната политика в областта на международната закрила в Република България. След като извършва дейности относно приемането, настаняването и провеждането на производство за предоставяне на статут на гражданите на трети страни, търсеци международна закрила, като прилага правни актове в областта на бежанското право, функциите ѝ до голяма степен засягат държавни интереси, които са с най-висок приоритет.

Както в другите структури на ДАБ при МС, така и в ПМЗ „Овча купел“ се настаняват лица с различни етноси, вероизповедания, политически убеждения, възрасти и пр. Съществува риск търсеците закрила да влязат в конфликт помежду си.

В допълнение към горното всяка година при проверки на ПМЗ „Овча купел“, екипите на омбудсмана редовно са информирани, че има чести случаи, в които до обекта идват лица с неустановена самоличност, искащи да им бъде предоставена международна закрила.

Ръководството на обекта сподели на проверяващия екип, че има моменти, в които намират сред настанените непълнолетни лица самоделно направени остри предмети и ножове, **с които настанените лица могат да се наранят или самонаранят.**

Търговското дружество, което извършва охраняването на ПМЗ „Овча купел“, изпраща охранители, които са във видимо напреднала възраст и/или не са достатъчно добре обучени, за да се справят с определени конфликтни ситуации.

С оглед на гореизложеното омбудсманът счита, че центрoвете за настаняване на търсеци закрила към ДАБ при МС следва да се охраняват от МВР и по-специално от Охранителна полиция, които са компетентни в извършването на охранителна дейност.

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до Министерския съвет всички центрове към ДАБ за настаняване на чужденци търсеци закрила да се охраняват от служители на Охранителна полиция на Министерство на вътрешните работи.

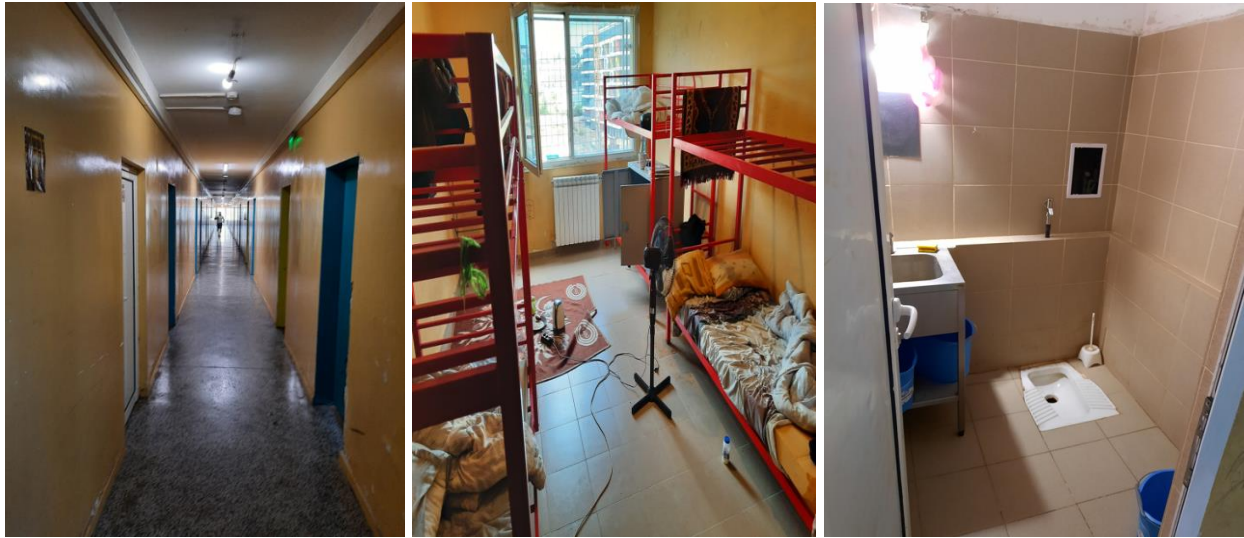
Сградата на ПМЗ „Овча купел“ се отоплява чрез локално парно отопление, а топлата вода се осигурява чрез бойлери.

Поставените соларни палени по покрива на ниското тяло на сградата продължават да не се използват. **При наличието на това обстоятелство, омбудсманът отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия да бъде извършена техническа проверка на тези панели и при възможност същите да бъдат въведени в експлоатация.**

Помещенията за настаняване на непълнолетни в сигурната зона продължават да бъдат в добро състояние. Същите са обзаведени с двуетажни легла, гардеробчета, шкафчета, радиатори за отопление през студените месеци в годината и всяко едно разполага със самостоятелна баня с тоалетна.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Помещение за настаняване на непълнолетни в сигурната зона на Отдел ПМЗ „Овча купел“

Спалното бельо на настанените лица се изпира редовно в находящото се в обекта перално помещение, в което работи назначен домакин. Обектът разполага с професионална пералня за изпиране на голямо количество пране и с необходимите перилни препарати.

Храната за търсещите закрила продължава да се осигурява чрез кетъринг в изпълнение на сключен договор за обществена поръчка с търговско дружество.

Пригответните ястия се доставят по три пъти на ден за закуска, обяд и вечеря, предварително са разпределени на порции, в кутии за еднокартна употреба, със съответните прибори за хранене.

Настанените лица в ПМЗ „Овча купел“ получават храната си в специално обособено за това помещение в блок „В“ от сградата.

С цел да се предотврати разпространението на хлебарки и други вредители, търсещите закрила не се хранят по стаите, както беше през предходните години, а в столовата.

Относно наличието на вредители в обекта от администрацията съобщи, че няма дървеници, но се срещат хлебарки, макар и рядко.

В борбата срещу инсекти и гризачи сградата на Отдел ПМЗ „Овча купел“ се обслужва от лицензирано търговско дружество, което извършва пръскания и в останалите обекти на РПЦ - София.

2. Администрация и човешки ресурси

Относно отправена препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат обявени и проведени конкурси за назначаването на служители на незаетите длъжности в ПМЗ „Овча купел“, екипът на омбудсмана констатира, че са били извършени съответните процедури и са заети част от свободните щатни бройки.

Видно от представен списък на служителите към момента на проверката в обекта работят 44 лица, има една незаета длъжност за старши експерт, две за младши експерти,

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

както и две свободни длъжности за изпълнител и медицинско лице по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

Техниката, с която работят служителите в Отдел ПМЗ „Овча купел“, продължава да бъде сравнително стара, а единствената мултифункционална машина в обекта за копиране, сканиране и принтиране не работи и не се ползва.

Омбудсманът на Република България констатира, че от години в структурите на ДАБ при МС има проблем с наличната компютърната техника, предоставена на служителите за изпълняване на служебните им задължения, **поради което отправя препоръка до Министерския съвет да бъдат осигурени средства за закупуването на нови компютри и принтери за агенцията.**

Комуникацията между служителите на ПМЗ „Овча купел“ и настанените в него чужди граждани продължава да се осъществява със съдействието на преводачи от Европейската агенция за подкрепа в областта на убежището.

Ръководството на обекта съобщи, че към момента на проверката броят на преводачите, които съдействат е с един по-малко в сравнение с миналата година. Причината за това е намаленият бежански поток към България.

3. Медицинско обслужване

В медицинския кабинет от девет години работи един лекар, назначен на служебно правоотношение в ДАБ при МС. Други медицински специалисти и помощен персонал, които да подпомагат дейността му няма, което налага той да извършва сам целия обем медицински и здравни дейности в РПЦ. Поради отпуск при временна неработоспособност лекарката е отсъствала от работа в продължение на над 6 месеца, като през това време не е имало неин заместник.

Предвид горното **омбудсманът на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за осигуряване на медицински специалист/и, които да подпомогнат работата на лекаря.**

Медицинският кабинет в ПМЗ „Овча купел“ и шкаф с лекарствени продукти

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Кабинетът разполага с необходимото оборудване, спешен шкаф, както и шкаф с лекарствени продукти и консумативи в срок на годност. Констатирани са проблеми при лекарствоснабдяването през последната година.

При проверката е установено, че въпреки недостига на персонал, медицинската документация е пълна и се води редовно. Същото се отнася и за взимането на биологичен материал (кръв и фецес) от новонастанените лица, което се извършва в съответствие с предписанията на главния държавния здравен инспектор и СРЗИ. При наличие на съгласие на настанените лица, се правят изследвания за ХИВ и Васерман. Изследвания за хепатит рутинно не се правят.

За съжаление, отново е констатирано, че въпреки че са здравноосигурени от държавата, **само малък брой от настанените лица, търсещи закрила, имат определен общопрактикуващ (личен) лекар, което затруднява достъпа им до медицинска помощ, в качеството им на здравноосигурени лица.** Сред основните причини е нежеланието на голяма част от тях да упражнят правото си на избор, като същевременно малко ОПЛ се съгласяват да записват в пациентската си листа чужденци. Липсата на езикови познания също затруднява избора. **Уместно е, съвместно със Столичната здравноосигурителна каса да се обсъдят възможностите за съдействие при избора на общопрактикуващ лекар от настанените чужденци, за да бъдат гарантирани правата им като здравноосигурени лица.**

Здравноосигурителните права на търсещите закрила лица се уреждат и са налични в системата в рамките на месец, като за спешните случаи се изпраща писмо до НАП.

Спешна медицинска помощ, както и неотложна извън работния график на лекаря, се осигурява чрез тел. 112, има единични случаи на отказ, както и на отказ за хоспитализация в болници в столицата.

Необходимостта от хирургична намеса е свързана най-често с получени наранявания, вследствие продължителното ходене пеша, както и с измръзвания през зимните месеци.

По-често срещани кожни заболявания сред чужденците са краста и инфектирани рани, причинени от наранявания и ухапвания от насекоми, които се консултират в специализирани лечебни заведения на територията на столицата.

Във връзка с горното омбудсманът като НПМ отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС съвместно със СЗОК да бъдат обсъдени възможностите за гарантиране правата на търсещите закрила чужденци, в качеството им на здравноосигурени лица.

Лекарствените продукти се осигуряват по списък от ДАБ, по предварителна заявка на лекаря, съобразно утвърден списък, но както беше отбелязано по-горе през последната година снабдяването с лекарства е нарушено.

В чести случаи лекарствата за обекта се осигуряват и със съдействието на БЧК.

Към момента на проверката не беше получена информация за чужденци с хронични заболявания, приемащи лекарства, заплащани напълно или частично от НЗОК. Осигурена е възможност за диетично хранене.

Омбудсманът на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за осигуряването на наличности на достатъчни количества лекарствени продукти, съобразно заявките на лекаря и потребностите на търсещите закрила лица, предвид и предстоящия зимен сезон.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Помещението за изолатор е празно, в изключително лошо състояние, невъзможно за обитаване, ремонт не е извършван, въпреки отправените за това препоръки, нуждаещите се от наблюдение търсеци закрила чужденци са настанявани в други помещения и посещавани и наблюдавани от лекарката.

Медицински изолатор

Предвид лошото състояние на помещението, обособено за медицински изолатор, омбудсманът като НПМ отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да се планира и извърши спешен ремонт на изолатора към медицинския кабинет.

За поредна година е констатирано наличието на проблеми при осигуряването на дентална помощ за лицата, търсеци закрила. Денталната помощ основно се оказва в Стоматологичния факултет на МУ, като с изключение на протетичните изработки, зъболечението там е безплатно.

II. Отдел „Производство за международна закрила“ в кв. „Военна рампа“ на РПЦ - София

1. Капацитет и материални условия

По време на проверката, екипът на омбудсмана се среща с директора на Регистрационно-приемателен център – София и с началника на Отдел ПМЗ „Военна рампа“.

Обектът се помещава в сграда, която в миналото се е ползвала за училище. В нея са разположени администрациите на РПЦ - София и на ПМЗ „Военна рампа“, помещения за настаняване на търсеци закрила, общи бани с тоалетна, сигурна зона за непридружени непълнолетни деца, столова, перално помещение, медицински център и кабинети, които се ползват от различни неправителствени организации.

Сградата е заобиколена от ограда двор, в който има обособено игрище, детска площадка и пейки.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В центъра за настаняване имаше общо **158** чужди граждани, от които **129** пълнолетни (**112** мъже и **17** жени) и **29** ненавършили пълнолетие (**24** непълнолетни и **5** малолетни).

Непълнолетните са **23** момчета и **1** момиче, а малолетните **2** момчета и **3** момичета.

Броят на непридружените деца е **24**, от които **23** непълнолетни и **1** малолетен.

Най-голям брой от настанените са афганистански граждани (106 лица). Останалите търсеци закрила са граждани на Сирия, Иран, Пакистан, Камерун, Нигерия, ДР Конго и др.

Ръководството на РПЦ - София информира екипа на омбудсмана, че след миналогодишната проверка са извършени ремонтни дейности в общите бани на първия и на втория етаж от сградата, както и освежителни ремонтни дейности в голямото крило на втория етаж.

В обекта редовно се извършва дезинфекция, дезинсекция, дезакаризация и дератизация от лицензирано търговско дружество.

Ръководството на РПЦ - София заяви, че малко преди проверката са били извършени две извънредни ДДД обработки, при които са били освободени цели спални помещения с цел постигането на по-голяма ефикасност в борбата срещу вредители като хлебарки и дървеници.

След извършване на горепосочените обработки на настанените лица е било раздадено ново спално бельо и са били върнати по стаите си.

Освен извънредните пръскания от ПМЗ „Военна рампа“ са сменили матраците на леглата с нови.

Проверяващият екип установи наличието на извършени ремонтни дейности в крилата от сградата, където се настаняват търсеци закрила, както и поставянето на нови матраци в спалните помещения.

Въпреки положените усилия от страна на ПМЗ „Военна рампа“, е необходимо да се извършат допълнителни ремонти за поправяне на подовите настилки в стаите за настаняване, смяна на вратите и поправка на окачените тавани.

Предвид горното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за извършване на останалите необходими ремонтни дейности за подобряване на материално-битовите условия на обекта.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Коридор след ремонт

Стая за настаняване в ПМЗ „Военна рампа“

Нови матраци в спалните помещения

Врати на стаите за настаняване

При обиколката на обекта, екипът на омбудсмана не установи наличие на хлебарки, дървеници и други вредители.

След като беше установено наличието на гризачи на територията на ПМЗ „Военна рампа“ през миналогодишната проверка, ръководството на РПЦ - София предприе спешни мерки, за да не бъдат привлечени мишки и плъхове. По този повод е завишен контролът за предотвратяването на изхвърлянето на хранителни отпадъци извън определените за това места, провеждат се редовни беседи и се дават инструкции на търсещите закрила, като е наредено настанените лица да се хранят само в столовата.

Във връзка с отправена препоръка от омбудсмана на Република България до председателя на ДАБ при МС относно установяването на собственика на съседния имот, който не е стопанисван и в него се развъждат плъхове и други гризачи от РПЦ - София споделиха, че все още не е ясно чия собственост е парцелът.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Предвид горното омбудсманът на Република България намира отправената препоръка за неизпълнена.

Общи бани и санитарни възли в ПМЗ „Военна рампа“

Сигурната зона в ПМЗ „Военна рампа“ се поддържа в добро общо състояние. Със съдействието на международни организации в нея има лица, които говорят езици, които непридружените непълнолетни лица разбират, сред които арабски, пашу, дари и урду.

Спалните помещения са обзаведени с двуетажни легла и с метални гардеробчета, а в дъното на коридора има санитарни възли и общи бани с кабинки за непълнолетни момичета и за момчета.

Към момента на проверката в коридора на сигурната зона имаше адвокати, които консултираха и оказваха правна помощ на търсещите закрила.

Спални помещения в сигурната зона за непридружени деца

Крилото, в което се настаняват непридружени деца, е най-добре поддържаната част в обекта и в нея има постоянно присъствие на възрастни, отговорни за сигурността и заниманията на ненавършилите пълнолетие.

ПМЗ „Военна рампа“ разполага с голяма трапезария, в която се хранят търсещите закрила за закуска, обяд и вечеря. Храната се доставя чрез кетъринг от лицензирано търговско дружество, което е сключило договор за обществена поръчка с ДАБ при МС.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Столовата в ПМЗ „Военна рампа“

Видно от представените седмични менюта, храната е разнообразна, съобразена с лицата, които изповядват исляма, съдържа необходимите калории и се сервира в добри количества.

За търсещите закрила, които следва да спазват определени диети, поради здравословни причини е предвидено отделно меню.

Обектът разполага с перално помещение, оборудвано с перални и сушилни. В него работи постоянно служител на ПМЗ „Военна рампа“, отговорен за изпирането и разпределянето на прането на търсещите закрила.

Пералното помещение в ПМЗ „Военна рампа“

2. Администрация и управление

При миналогодишната проверка, екипът на омбудсмана констатира, че в ПМЗ „Военна рампа“ са предвидени общо 44 длъжности, от които 17 бяха вакантни.

Предвид горното, беше отправена препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат обявени и проведени конкурси за назначаването на служители на незаемните длъжности в обекта.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Към момента на проверката екипът на омбудсмана беше информиран, че са назначени нови служители, които да заемат свободните щатни бройки, но все още има и незаети. Според ръководството на РПЦ - София в ПМЗ „Военна рампа“ има три свободни експертни длъжности и пет свободни по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

Както в ПМЗ „Овча купел“, така и в ПМЗ „Военна рампа“ служителите продължават да работят със сравнително остаряла техника, което налага да бъдат извършени подобрения на работните им места.

Обектът се охранява от служители на Охранителна полиция МВР, което значително е повишило нивото на сигурност на територията на ПМЗ „Военна рампа“.

3. Медицинско обслужване

За разлика от предходните две години, когато медицинското обслужване се осигуряваше от парамедик, в ПМЗ „Военна рампа“ отново има назначен лекар, макар и на длъжност и със заплащане, несъответстващо на професията и възложените отговорности. Същият владее арабски, което значително улеснява контакта му с търсещите закрила лица. Същевременно бежанците, които желаят, могат да упражнят правото си на избор на ОПЛ, който е посочен от СЗОК.

Медицинската документация е пълна и се води редовно, кабинетът е обезпечен с ограничен набор оборудване и консумативи, който следва да бъде запълнен. В близост до кабинета има изолатор, който към момента на проверката беше празен.

Омбудсманът отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да се закупи базово оборудване за медицинския кабинет, включващо пулсоксиметър, глюкомер с тест ленти и нов апарат за измерване на артериално налягане.

Кабинет, спешен шкаф, шкаф с лекарства и консумативи

С хронични заболявания, изискващи постоянно наблюдение е един младеж на 16 години с диабет на терапия с инсулин. По-малко, в сравнение с предходни години, са случаите на пациенти с краста, за лечението на която има налични лекарствени продукти за външно приложение.

Спешният шкаф съдържа лекарствени продукти в срок на годност, но по-малко отколкото при предходната проверка. Констатиран е и недостиг на лекарствени продукти, осигурявани от ДАБ, като лекарства се осигуряват основно от БЧК.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Предвид горното омбудсманът като НПМ отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети необходимите действия за осигуряване на достатъчно количество лекарствени продукти, съобразно заявките на лекаря и потребностите на търсещите закрила лица.

Изследвания се взимат и изпращат редовно, денталната помощ се оказва по идентичен с тази в ПМЗ „Овча купел“ ред.

III. Отдел „Предоставяне на международна закрила“ в кв. „Враждебна“ на РПЦ - София

1. Капацитет и материални условия

ПМЗ „Враждебна“ се помещава в сграда, която в миналото е функционирала като училище. Днес, бившите класни стаи са преобразувани в спални помещения за търсещи закрила, в които могат да бъдат настанени между 6 и 8 души.

Обектът разполага с **общ капацитет за 300 лица**. Към момента на проверката в него бяха настанени **98** търсещи закрила, от които **89** са сирийски граждани, **1** иракски, **2** турски граждани и **6** са без гражданство.

Почти всички настанени бяха пълнолетни мъже, а едно лице беше непълнолетно момче на 17-годишна възраст. Същото скоро предстои да навърши пълнолетие и е със своя пълнолетен брат. За да не го разделят със своя роднина от РПЦ - София са решили да направят изключение и затова не са го изпратили в сигурна зона в ПМЗ „Овча купел“ или в ПМЗ „Военна рампа“.

Според началника на обекта 90% от настанените лица работят по външни обекти.

От края на 2023 г. в ПМЗ „Враждебна“ не настаняват лица от женски пол и семейства.

Видно от представена статистика в обекта са били настанени общо **1295** търсещи закрила през 2024 г., от които **7 са били непридружени непълнолетни деца**.

През зимата сградата на ПМЗ „Враждебна“ се отоплява с котелно гориво – нефта. Чрез него се осигурява и топлата вода през студените месеци в годината.

През летните месеци топлата вода в обекта се осигурява от електрически котел, който може да събере един тон вода, както и от допълнително поставени 80-литрови електрически бойлери в различни места на сградата.

Ръководството на ПМЗ „Враждебна“ сподели, че нямат проблеми с водоснабдяването, но имат проблеми с водоизвеждането (канализацията). Почти целият район има този проблем, защото цялата отходна вода отива в една обща яма, която се събира от една помпа за канала. В случай на повреда на тази помпа, ще възникне разлив на отпадни води и сериозни последици в местността.

Предвид горното, омбудсманът отправя препоръка до кмета на Столична община да бъде извършена проверка какво е състоянието на помпата и какви мерки са предвидени при евентуална повреда.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Помещения за настаняване и коридор в ПМЗ „Враждебна“

В обекта редовно се извършват ДДД обработки със съдействието на лицензирано търговско дружество, с което ДАБ при МС има сключен договор след проведена процедура по Закона за обществените поръчки.

При всички пръскания против хлебарки, дървеници и други видове инсекти от ПМЗ „Враждебна“ задължително се обаждат на Регионална здравна инспекция да изпратят свои експерти, които да присъстват по време на обработките.

Помещенията за настаняване на търсещи закрила са обзаведени с двуетажни легла, масички, столчета и хладилници, в които настанените могат да съхраняват свои хранителни продукти.

Към момента на проверката се извършват ремонтни дейности в част от спалните помещения, като от ръководството споделиха, че се планира извършването на цялостни ремонти във всички обекти на РПЦ - София.

Помещения за настаняване в ПМЗ „Враждебна“

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Ремонтни дейности в ПМЗ „Враждебна“ към момента на проверката

Подобно на останалите обекти на РПЦ - София в ПМЗ „Враждебна“ храната за търсещите закрила се осигурява чрез кетъринг, приготвена от лицензирано търговско дружество, сключило договор за обществена поръчка с ДАБ при МС.

Храната се доставя, разпределена на порции, всеки ден за закуска, обяд и вечеря и се консумира в намиращата се в обекта столова.

Както ПМЗ „Военна рампа“, така и ПМЗ „Враждебна“ разполага с готова и добре обзаведена кухня, но тя се ползва само за разпределяне на доставената храна и има хладилник за хранителни проби.

Столова и кухня в ПМЗ „Враждебна“ и хладилник с проби от храната

Прането на търсещите закрила се изпирва редовно в намерящото се в обекта перално помещение.

Към момента на проверката ПМЗ „Враждебна“ се охраняваше от служители на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“, но от ръководството информираха, че очакват от 01.09.2025 г. охраната да се извършва от Охранителна полиция, чиито полицаи ще са преминали специално обучение за охраняването на обекти от структурата на ДАБ при МС.

На всеки етаж, където има стаи за настаняване са разположени и общи бани и тоалетни за санитарно-хигиенните нужни на лицата, търсещи закрила.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Общи бани с тоалетни в ПМЗ „Враждебна“

Перално помещение

2. Администрация и управление

В ПМЗ „Враждебна“ работят общо 25 служители, от които четирима са назначени по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, двама са назначени по Кодекса на труда, а останалите са по Закона за държавния служител.

Комуникацията между длъжностните лица и търсещите закрила се осъществява със съдействието на преводачи от Европейската агенция за подкрепа в областта на убежището. До скоро обектът е бил обслужван от общо петима преводачи, но към момента на проверката лицата, които извършват преводи са трима на брой. Езиците, на които превеждат, са основно арабски и кюрдски.

3. Медицинско обслужване

Медицинското обслужване се извършва от 1 лекар в пенсионна възраст, назначен на трудово правоотношение, който към момента на проверката беше в отпуск поради временна неработоспособност.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Здравноосигурителните права на настанените чужденци се уреждат и излизат в системата в рамките на месец, като за спешните случаи се изпраща писмо до НАП.

Медицински кабинет и спешен шкаф

Настанените лица имат възможност за избор на общопрактикуващ лекар, като беше посочен поименно лекар, при когото се регистрират. Има медицински изолатор, в който към момента на проверката нямаше настанени лица.

Медицинската документация се води стриктно. Лекарствените продукт и консумативи се съхраняват в шкаф. Има базов обем медицинско оборудване. Лекарствени продукти са предимно останали от предходни зареждания и осигурени от БЧК.

Предвид горното, омбудсманът като НПМ отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за осигуряване на достатъчно наличности на лекарствени продукти, съобразно заявките на лекаря и потребностите на настанените лица.

IV. Помещение от затворен тип – Бусманци на РПЦ - София

1. Капацитет и материални условия

Помещението от затворен тип (ПЗТ) на РПЦ - София е към структурата на ПМЗ „Враждебна“. Същото се помещава на територията на Специален дом за временно настаняване на чужденци – София (СДВНЧ) в гр. София, кв. „Бусманци“, ул. „Ген. Гурко“, който е от структурата на Дирекция „Миграция“ на Министерство на вътрешните работи (МВР). Същото не е собственост на ДАБ при МС, а ѝ е предоставено за безвъзмездно ползване от МВР.

Директорът на РПЦ - София сподели, че се планира след края на 2025 г. горепосоченият обект да бъде преместен на друго място, но към настоящия момент не е обявено къде.

Търсещите закрила се настаняват в помещението от затворен тип със заповед на председателя на ДАБ при МС, по повод на издадени актове от Държавна агенция „Национална сигурност“ или на МВР, според които чужденците представляват заплаха за сигурността на страната и не следва да бъдат настанени в помещения от открит тип.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Предвид горното, е необходимо новото място, където ще бъде преместен обектът да бъде на територията на гр. София или в район, откъдето ще е удобно търсещите закрила:

- да бъдат конвоирани до Административен съд София-град и обратно когато обжалват отказите да им бъде предоставена закрила или заповедите за настаняване в затворен тип;

- да бъдат премествани в други обекти на ДАБ при МС или на Дирекция „Миграция“ към МВР, когато отпадне основанието им за настаняване в помещение от затворен тип;

- да бъдат извеждани до лечебни заведения, когато здравословното им състояние го изисква.

В допълнение, новото място, където ще бъде преместен обектът следва да се охранява от служители на МВР, които ще трябва и да съпровождат настанените в него лица, когато трябва да бъдат преместени в СДВНЧ или на други места при необходимост.

Новото помещение от затворен тип следва да осигури максимално подходящи условия за настаняване, след като практиката показва, че в някои случаи, търсещите закрила могат да пребивават на подобно място продължително време.

Необходимо е да има достатъчен брой спални помещения, бани и санитарни възли за мъже и за жени, стаи за провеждане на социални и културни занимания, столова в която търсещите закрила да се хранят и медицински център, в който да им се извършват прегледи при настаняване и да им бъде оказвана съответната медицинска помощ, когато обстоятелствата го налагат. Новото помещение следва и да разполага с оградено дворно място, в което търсещите закрила да прекарват престой на открито.

С оглед на гореизложеното омбудсманът като НПМ отправя препоръка до Министерския съвет да бъде осигурено подходящо помещение от затворен тип на ДАБ, отговарящо на всички необходими материални условия и медицинско обслужване за по-дълъг престой в обект, който търсещите закрила не могат да напуснат свободно.

Към момента на проверката във все още действащото помещение от затворен тип на ДАБ при МС на територията на СДВНЧ - София бяха настанени **13 души** (12 мъже и 1 жена) при общ капацитет за 16 лица.

Помещението от затворен тип разполага с три спални помещения и една обща баня с тоалетна. Стаите за настаняване са обзаведени с двуетажни легла.

Единствената настанена жена по време на проверката се оплака, че се чувства изключително некомфортно да бъде сама сред много мъже, някои от които са я закачали редовно. Въпреки, че беше настанена сама в стая, тя трябваше да ползва обща баня и тоалетна с тях.

Във връзка с положението на чуждата гражданка, няколко дни след проверката омбудсманът беше информиран от служители на РПЦ - София, че след като е отпаднало основанието да бъде задържана в помещението от затворен тип, тя е била незабавно преместена в ПМЗ „Военна рампа“, където е имала подходящи условия и достатъчно свободно пространство, без да бъде притеснявана от мъже.

Други настанени чужди граждани в обекта се оплакаха пред проверяващият екип, че в стаите им редовно има наличие на вредители като хлебарки и дървеници, отделно на някои

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

от тях им се отразяват зле условията за настаняване, предвид малкия капацитет и сравнително дългия престой, който са принудени да понесат.

Храната за търсеците закрила се осигурява чрез кетъринг от лицензирано търговско дружество. Отделно настанените могат да получават хранителни пратки от свои близки.

Обектът се охранява от служители на Дирекция „Миграция“ - МВР, които отговарят за охраната и на СДВНЧ-София.

След като завърши проверката, екипът на омбудсмана констатира, че помещението от затворен тип на ДАБ при МС в гр. София, кв. „Бусманци“ **не разполага с необходимите условия за настаняване на търсеци закрила лица, съобразени с утвърдените международни стандарти.**

2. Администрация и управление

Помещението от затворен тип на ДАБ при МС е част от структурата на отдел ПМЗ „Враждебна“ към РПЦ - София. В него работи само един служител, който е назначен по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

3. Медицинско обслужване

ПЗТ-Бусманци не разполага със свой медицински център. При необходимост на търсеците закрила съдействат медицинските лица, които са на служба в СДВНЧ-София.

Когато обстоятелствата го налагат, настанените лица се съпровождат до външни медицински заведения.

V. Специален дом за временно настаняване на чужденци – София (СДВНЧ-София)

1. Капацитет и материални условия

Капацитетът на СДВНЧ - София продължава да бъде за **400 души** с възможност да бъде увеличен до 582, видно от справка за налични легла, с които разполага.

Към момента на проверката в обектът бяха настанени **141 души**, от които **135** от мъжки и **6** от женски пол.

Най-голям брой от настанените чужди граждани са сирийци (53 лица, от които 49 мъже и 4 жени), афганистанци (25 лица, всичките мъже) и мароканци (16 лица, всичките мъже).

От общият брой настанени лица към момента на проверката **4** бяха ненавършили пълнолетие лица, от които **2** момчета и **2** момичета.

Храната за чужденците в СДВНЧ - София продължава да се осигурява чрез кетъринг от лицензирано търговско дружество по три пъти на ден.

Видно от представените седмични менюта, храната за чуждите граждани е разнообразна, съдържа необходимия брой калории и е съобразена с лицата, които изповядват исляма.

За настанените, които страдат от определени заболявания, се спазват необходимите за тях диети, които се заявяват предварително от лекар, който им извършва задължителен медицински преглед към момента на постъпването им в СДВНЧ.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Според ръководството на обекта е обявена обществена поръчка за извършването на цялостни ремонти на блок 2 и блок 3 на дома, в които се настаняват най-много чужди граждани.

За извършването на строително-ремонтните дейности на горепосочените блокове е била провеждана предишна обществена поръчка, но избраният в нея изпълнител се е отказал да сключи договор.

От администрацията се справят с постоянния проблем с хлебарки, дървеници и други подобни вредители, чиято популация драстично е намаляла.

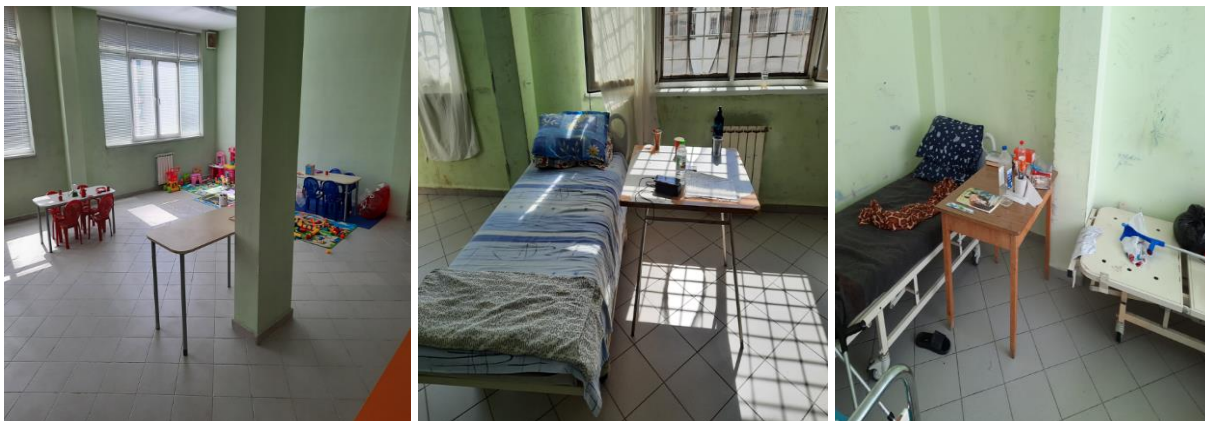
При постъпване на новонастанени лица им се взима целия багаж, включително и дрехите, с които са облечени. Те се замразяват в голяма хладилна камера, намираща се на територията на обекта, след което се изпират и се връщат на собствениците им. Докато дрехите са в хладилната камера, за да се ликвидират дървеници и други вредители, на чужденците се раздават универсални анцузи за временно ползване, а на жените изповядващи исляма се дава и допълнителен памучен плат със съответните размери, който ползват за забулване.

Освен горепосочените мерки, обектът редовно се посещава от дезинфектори в сектор „Държавен здравен контрол“ на Медицинския институт на МВР, които извършват ДДД обработка срещу хлебарки, дървеници, бълхи и мравки.

Във връзка с отправена препоръка до министъра на вътрешните работи за закупуването на нови автомобили за нуждите на СДВНЧ - София от ръководството съобщиха, че са проведени процедури по Закона за обществените поръчки, които са завършили със сключването на договори за доставка на нови моторни превозни средства. При тези обстоятелства, омбудсманът намира отправената препоръка до министъра на вътрешните работи **за изпълнена**.

При обиколка на СДВНЧ - София, екипът на омбудсмана констатира, че в блок 1 продължават да се настаняват жени, деца, семейства и лица, които трудно се придвижват и имат нужда от по-специални грижи. Спалните им помещения са разпределени в част от втория етаж на блока, където имат още баня, тоалетна и четири работещи перални.

В другата част на етажа има помещение, което се ползва като детски кът за малките деца, както и медицинският център на обекта.

Детски кът за настанени деца и спални помещения в блок 1

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

При комуникация между настанените чужди граждани и проверяващия екип на омбудсмана, те се интересуваха предимно до кога ще бъдат настанени в СДВНЧ - София. Никой не изрази оплаквания от страна на персонала и отношението към тях.

Условията за настаняване в блок 1 продължават да бъдат най-добри в целия обект, но към момента на проверката имаше нужда да бъдат поправени някои от поставените на тавана осветителни тела.

Условията в блок 2 продължават да са лоши, поради което омбудсманът като НПМ отправя препоръка до министъра на вътрешните работи, да бъдат предприети действия за извършване на основен ремонт на обекта във възможно най-кратък срок.

Настанените лица във втория блок бяха само пълнолетни мъже, настанени по етажите съобразно тяхната националност с цел да бъдат предотвратени евентуални конфликти на културно-религиозна основа между тях.

Чужденците в СДВНЧ - София могат да ползват намиращата се на място библиотека, имат право всеки ден на престой на открито, осигурени са им възможности да си организират спортни мероприятия и имат право да получават хранителни пратки, както и други вещи, които са им разрешени.

Спално помещение и помещения за санитарно-хигиенни нужди в блок 2

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

При молба от тяхна страна им се предоставят личните мобилни телефони, когато желаят да проведат разговори с адвокат или със свои близки.

Обектът се посещава всяка седмица от представители на неправителствени организации, които са готови да предоставят безплатна правна помощ на чужденците, особено в стартирането на процедура за предоставяне на международна закрила по Закона за убежището и бежанците.

Към момента на проверката в блок 3 нямаше настанени лица, поради малкия брой задържани.

2. Администрация и човешки ресурси

От ръководството на СДВНЧ - София заявиха, че полагат усилия да се заемат всички свободни щатни бройки. Всички работни места за полицаи в обекта са запълнени.

Комуникацията между настанените лица и служителите се извършва със съдействието на преводачи, с които Дирекция „Миграция“ - МВР има сключени граждански договори.

Когато в обектът не присъстват преводачи, персоналът на СДВНЧ - София разчита на съдействието на някой от настанените чужди граждани, които говорят български език.

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до министъра на вътрешните работи да бъдат осигурени за служителите на СДВНЧ - София гласови електронни преводачи „Васко Трайнслейтър“, които ще им помогнат допълнително в комуникацията с настанените чужди граждани.

3. Медицинско обслужване

Според ръководство на СДВНЧ, медицинското обслужване през последната година значително се е подобрило. Осъществява се от 2-ма лекари, единият от които е началник на Медицинската служба, като изпълнява и още 1/2 длъжност, 1 медицинска сестра, 1 медицински фелдшер и фелдшер на 1/2 длъжност, работещи в структурата на МИ на МВР. При кадрови проблем съставът се допълва от лекари, командировани от МИ на МВР.

Осигурено е денонощно присъствие на медицинско лице, съгласно обявения и предоставен при проверката на екипа на омбудсмана график. Води се рапортна тетрадка за нощните дежурства.

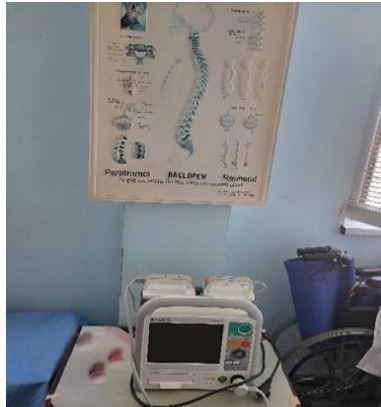
Медицинската документация е пълна и се води стриктно. Лекарствените продукти и консумативи в спешния шкаф и в шкафа с лекарства са в срок на годност. Лекарствени продукти се осигуряват чрез аптеката на МИ на МВР, като не се съобщава за недостиг на лекарства и консумативи. Медицинският кабинет с манипулационна разполага с необходимото за дейността оборудване. Има ехографски апарат, който за съжаление не се използва.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Ехографски апарат

Дефибрилатор

Стаи за наблюдение и изолация

В изолатора са настанени 6 пациенти, с хронични заболявания или възстановяващи се от заболяване, нуждаещи се от засилено медицинско наблюдение и контрол на лечението.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНЪТ КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

I. До Министерски съвет:

1. Да бъде осигурено подходящо помещение от затворен тип на ДАБ, покриващо всички необходими материални условия и медицинско обслужване за по-дълъг престой в обект, който търсещите закрила не могат да напуснат свободно;
2. Всички центрове към ДАБ за настаняване на чужденци търсещи закрила да се охраняват от служители на Охранителна полиция на Министерство на вътрешните работи;
3. Да бъдат осигурени средства за закупуването на нова компютърна и офис техника за изпълняване на служебните задължения на служителите на ДАБ при МС.

II. До министъра на вътрешните работи:

1. Да бъдат предприети действия за извършване на основен ремонт в Блок 2 на СДВНЧ - София във възможно най-кратък срок;
2. Да бъдат осигурени за служителите на СДВНЧ - София гласови електронни преводачи „Васко Трайнслейтър“, които ще им помогнат в комуникацията с настанените чужди граждани.

III. До председателя на ДАБ при МС:

1. Планираните основни ремонтни дейности в структурите на РПЦ - София да бъдат извършени във възможно най-кратък срок;
2. Да бъде извършена техническа проверка на соларните панели, поставени върху покрива на ПМЗ „Овча купел“ и при възможност същите да бъдат въведени в експлоатация;
3. Да бъдат предприети действия за осигуряване на медицински специалист/и, които да подпомогнат работата на лекаря в ПМЗ „Овча купел“;
4. Съвместно със СЗОК да бъдат обсъдени възможностите за гарантиране правата на търсещите закрила чужденци, в качеството им на здравноосигурени лица;
5. Да бъдат предприети действия за осигуряването на наличности на достатъчни количества лекарствени продукти, съобразно заявките на лекарите от РПЦ - София и потребностите на търсещите закрила лица, предвид и предстоящия зимен сезон;
6. Да се направи планиране и извършване на спешен ремонт на изолатора към медицинския кабинет на ПМЗ „Овча купел“;
7. Да бъдат предприети действия за установяването на собственика на имота в съседство с ПМЗ „Военна рампа“, който не е стопанисван;
8. Да се извърши закупуване на базово оборудване за медицинския кабинет в ПМЗ „Военна рампа“, включващо пулсоксиметър, глюкомер с тест ленти и нов апарат за измерване на артериално налягане.